

VASILE ALECSANDRI, COSTACHE NEGRUZZI ȘI ALȚI CĂRTURARI ROMÂNI, COLABORATORI AI „FOII PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ“

MARIA LAMBUCA și EMIL MICU

Făcînd parte din aceeași unitate istorico-politică și geografică, Brașovul ca străveche vatră a culturii românești, aflat în inima țării, a fost în permanentă legătură, cu Țara Românească și Moldova de care se lega prin drumuri comerciale bine statornicite, străbătînd în decursul veacurilor hotare nefirești dar unind simțirea românească în centrul de unde prin teascurile tiparniței diaconului Coresi a pornit biruința scrisului în limba română.

Despre legăturile oficiale ale Brașovului cu Moldova ne vorbește tratatul comercial încheiat între Alexandru cel Bun și orașul de la poalele Timpei. Acest tratat, păstrat în confirmările urmașilor săi a fost amplificat în anul 1458 de Ștefan cel Mare, pe care brașovenii printr-o scrisoare din 1479 îl cheamă „cu mare dor și dragoste“, pentru apărarea părților Transilvaniei¹.

Pe aceste coordonate, de puternică tradiție, îl întîlnim în anul 1595 pe Aron Vodă, acordînd românilor din Șcheii Brașovului, printr-un hrisov, o bogată danie pentru biserica Sf. Nicolae și școala românească din apropiere, prima școală cu limba de predare română de pe întregul cuprins al țării noastre, menționată documentar încă din anul 1495, dar existentă cu siguranță înainte de această dată.

Menționăm că din banii dăruïți de Aron Vodă, harnicul preot cărturar Mihai, colaborator al diaconului Coresi, în anul 1597 a înlocuit vechiul lăcaș al școlii zidind o clădire mai încăpătoare care formează și astăzi parterul acestei construcții în care se adăposește Muzeul primei școli românești. În felul acesta putem afirma că domnitorii Moldovei s-au numărat printre susținătorii învățămîntului românesc brașovean, în acest sens, un rol deosebit avîndu-l în a doua jumătate a sec. XIX, Alexandru Ioan Cuza.

Concomitent cu relațiile economice dintre Brașov și Moldova, care au fost permanente, s-au statornicit și legături culturale, prin schimburi de manuscrise și cărți, precum și prin prezența unor oameni de cultură din Moldova la Brașov și de la Brașov în Moldova.

Arhiva Muzeului primei școli românești din Șcheii Brașovului păstrează numeroase hrisoave ale domnilor moldoveni prin care se acordă

¹ Ioan Bogdan, *Documentele lui Ștefan cel Mare*, vol. 2, București. 1913, p. 354.

Începînd cu anul 1840 foaia literară brașoveană își îmbogățește conținutul cu noi opere aparținînd lui M. Kogălniceanu, care publică note de călătorie și istorie literară. Alexandru Donici cu fabule și istorie literară, a cărui prezență se prelungește pînă la 1859, precum și N. Istrate cu poezii, proză și note de călătorie, încheindu-și colaborarea în 1852 cu teatru.

Din anul 1844 în paginile revistei apar producții literare a două nume de prestigiu ale Moldovei, Vasile Alecsandri și G. Sion. Numele celui dintîi îl vom întîlni în 1862 (Anexa VI), iar al celui de al doilea pînă în 1860. Masiva lor prezență în „Foaia” brașoveană se va intensifica, împreună cu a altor moldoveni, mai ales după anul 1848, cînd revoluționarii din Moldova făcînd popas în orașul de la poalele Timpei, au cunoscut mai bine realitățile românilor transilvăneni. Semnificative în această privință sînt mărturisirile lui G. Sion făcute cu ocazia celui dintîi drum al său la Brașov, în timpul evenimentelor anului 1848, cînd a făcut cunoștință cu poetul Andrei Mureșianu și cu redactorul G. Barițiu „care îl primi cu brațele deschise ca pe un vechi amic”¹⁶.

Printre revoluționarii moldoveni care au participat la marea adunare națională de pe „Cîmpia libertății” de la Blaj din anul 1848, amintim pe frații Ioan și Vasile Alecsandri, Teodor și Gheorghe Sion, Grigore Balș, Nicolae Ionescu, Alecu Russo, Alexandru Ioan Cuza, refugiați la Brașov, curînd după înăbușirea mișcării revoluționare din Moldova. Cei mai mulți dintre ei, atît la venirea în Transilvania, cît și la plecare au făcut popas la Brașov, unde s-au întîlnit cu George Barițiu, cu Andrei și Iacob Mureșianu și cu membrii familiei Gheorghe Nica în casa căruia s-au întrunit de mai multe ori. Principalul loc de întîlnire a refugiaților de peste Carpați cu brașovenii era Casina Română. Despre perioada petrecută de moldoveni la Brașov, cînd au redactat și tipărit *Prînzurile noastre pentru reformarea patriei*, George Barițiu ne-a lăsat următoarele însemnări de bogată semnificație politico-culturală: „Ori cît erau de necăjiți și îngrijați bravii tineri moldoveni pentru starea patriei lor în acele zile, dară aceia dintrînșii pe care D-zeu îi mai ține în viață vor putea mărturisi de căldura și caritatea frățească cu care au fost primiți și cuprinși de către românii din Brașov precum și de către cei din Săcele, pe unde au făcut cite o excursie. Nu-mi aduc aminte să se fi născut între noi și moldoveni diferențe de păreri în chestiuni naționale și politice. Cu acei moldoveni cu cari petreceam serile în Casina Română eram intru toate de acord, încît eu singur mă miram de acea armonie de cite ori cuget la imensa diversitate a educațiunei noastre politice din acea epocă”¹⁷.

În acest climat V. Alecsandri, eternizînd momentul culminant al adunării de la Blaj, publică în „Foaia” brașoveană¹⁸, pe prima pagină, sub semnătura „un român”, poezia de largă respirație patriotică *15 Mai 1848* din care cităm:

„Fraților nădejde bună! Fiți cu toți în veselie!
Cerul însuși ocrotește scumpa noastră Românie!

¹⁶ Aurel A. Mureșianu, *Planul Regatului Daciei*, Brașov, 1935, p. 6.

¹⁷ George Barițiu, *Părți alese din istoria Transilvaniei pe două sute de ani în urmă*, vol. II, Sibiu, 1890, p. 568.

Azi e ziua de înviere a românului popor,
Care singur își urzește dulce, mîndru viitor.

.

Bărbăția și unirea între voi de-acum domnească,
Și strigați în libertate: România să trăiască!“

Tot în luna mai a aceluiași an G. Barițiu publică pe prima pagină, după o foaie volantă purtînd indicația *Februarie 1848*, oda lui V. Alecsandri *Cătră români*¹⁹. Poezia fusese răspîndită pe Cimpia libertății de la Blaj, ca imn cu îndemnuri clare de unire:

„Haideți frați de același sînge
Hai cu toți într-o unire“.

Meritul foii brașovene constă în faptul că publicînd această poezie o face cunoscută pretutindeni.

Tot la Brașov, V. Alecsandri a compus poezia *Hora Ardealului* semnată tot „un român“ care este o primă variantă a *Horei Unirii*. Această poezie publicată în „Foaie pentru minte, inimă și literatură“ la 14 iunie 1848, nr. 24, p. 192, s-a bucurat de o largă răspîndire în toate părțile locuite de români, contribuind la mobilizarea conștiinței românești pentru făurirea unității noastre naționale.

Prezența și activitatea revoluționarilor moldoveni la Brașov reprezintă un punct culminant pentru cimentarea legăturilor politico-culturale dintre Transilvania și Moldova, constituind în același timp un nou prilej de intensificare a colaborării cărturarilor moldoveni la „Foaia“ literară brașoveană.

Literatura Moldovei apărută în volume și reviste, este urmărită cu interes de redactorii „Foi pentru minte, inimă și literatură“ și reprodusă aproape în fiecare număr al revistei, pînă în anul 1863, cînd din cauza împrejurărilor politice care au precedat încheierea pactului dualist austro-ungar „Foaia“ apare din ce în ce mai rar, în 1864 cu două numere în loc de 26 anual, fiind silită apoi să-și înceteze apariția în anul 1865 cînd mai apare un singur număr.

Din 1848 și pînă în 1863 întîlnim în paginile revistei, pe lîngă poezia aparținînd lui Gh. Asachi, Al. Donici, Gh. Sion și V. Alecsandri, culegeri de folclor, studii de istorie, teorie și critică literară, note de călătorii și teatru (vezi anexele).

În felul acesta revista brașoveană reflectă în paginile sale literatura Moldovei cu tot ce are ea mai semnificativ. Menționăm că în această a doua perioadă apare și numele lui V. A. Urechia, cunoscut și apreciat de G. Barițiu și Iacob Mureșianu. În anul 1855 în paginile revistei acesta publică poezia patriotică *Ce-mi place*, cu un motto în limba franceză²⁰ pe care o reproducem în întregime în anexa lucrării. Tot în anul 1855 „foaia“ reproduce din calendarul *Buciumul Român V* (1855), p. 44—51, schița sati-

¹⁸ „Foaie pentru minte...“, XI, nr. 19, 1848, p. 145.

¹⁹ *Ibidem*, nr. 21, p. 161.

²⁰ *Ibidem*, XVIII, nr. 2, 1855, p. 8.

10. (NEGRUZZI, C.): Scene contimpurane, I. O alegere de cai (Scacica), IV, 1841, nr. 13, p. 97—101.
Reproducere din Dacia literară, 1840, nr. 5—6, p. 309—321, sau din Curierul de ambe sexe, III, 1840—1842, p. 169—174.
11. N(EGRUZZI), C.: Scene contimpurane, II. Olga, IV, 1841, nr. 14, p. 105—110.
Reproducere din Dacia literară, 1840, nr. 5—6, p. 321—336 sau din Curierul de ambe sexe, III, 1840—1842, p. 174—181.
12. N(EGRUZZI), C.: Scene contimpurane, III. Tristeță. IV, Câteva răvașe, IV, 1841, nr. 15, p. 113—119.
Reproducere din Dacia literară, 1840, nr. 5—6, p. 337—354 sau din Curierul de ambe sexe, III, 1840—1842, p. 181—189.
13. (NEGRUZZI, C.): n. . . : Cântec vechiu, VI, 1843, nr. 23, p. 181—183.
Legendă de la Hirlău referitoare la Cantemir, cuprinzând la sfârșit o poezie mai lungă, având ca subiect omorirea lui Miron Costin și a fratelui său Velcico. Cu indicația la început: „Trimis din Iași”.
14. DONICI, A.; NEGRUZZI, C.: Vieața prințului Antioh Cantemir, VII, 1844, nr. 37, p. 289—292 nr. 38, p. 297—301; nr. 39, p. 305—307.
Reproducerea prefaței la volumul Satire și alte poetice compuneri de prințul Antioh Cantemir (traduse de ambii autori), Iași, 1844, p. XI—XXIX.
15. NEGRUȚI, C.: Daniil Seavinski, III, 1840, nr. 13, p. 101—103, nr. 14, p. 107—111; nr. 15, p. 114—117.
Viața acestuia.
Reproducere din Curierul de ambe sexe, II, 1838—1840, p. 39—51.
16. NEGRUȚI, C.: Mărturisenie, VIII, 1845, nr. 30, p. 238—239.
Informații în legătură cu discuția stîrnită de publicarea în volum (din cauza ilustrației lui, înfățișînd pleiada poezilor români) a traducerilor sale din Hugo. Cu o exclamație dezaprobatore a redacției în notă, față de o afirmație a autorului. . .

ANEXA III

M. Kogălniceanu

1. KOGĂLNICEAN(U), M.: Literatura straina, D.A. Demidoff în Moldavia, III, 1840, nr. 48, p. 380—384; nr. 49, p. 385—391; nr. 50, p. 393—395.
Reproducerea notelor de călătorie ale acestui autor privitoare la Moldova.
Cu o lungă introducere a lui Kogălniceanu împotriva cosmopolitismului, adică a prețurii exagerate a tot ce e străin în dauna valorilor naționale. Retipărire din Dacia Literară, nr. 5—6, p. 408—443.
2. KOGĂLNICEAN(U), M.: Gheorghie Sîncal, IV, 1841, nr. 12, p. 93—95.
Biografia lui.
Reproducere din Arhiva românească, I, 1840, p. 1—5. Cu o notă de Bariț, în care îndeamnă pe ardeleni să se ocupe și ei de persoana și opera lui Sîncal.

ANEXA IV

A. Donici

1. (DONICI, A.): Fabulă. Momita și două mițe, III, 1840, nr. 28, p. 224.
Învățătura ei : cînd doi se ceartă, al treilea câștigă.
Reproducere din Dacia literară, I, 1840, nr. 3—4, p. 210—211 (care a luat-o din volumul autorului, Fabule, Iași 1840).
2. DONICI, A.: Dacia literară. Fabule. Gîștele. Vulpea și Bursucul. Bărbatul cu trei femei, III, 1840, nr. 31, p. 247—248.
Temele lor : nu te lăuda cu faptele strămoșilor; denunțarea administrației necinstite; condamnarea divorțului.
Reproduceri din Curierul românesc, XI, 1840, nr. 51, p. 197—198, după Dacia literară, 1840, nr. 3—4, p. 207—209, 211—212. Cu o scurtă notă a redacției acesteia la început.

3. DONICI, A. : Fabule. Parnas. Vulpea pedepsită, Măgariul, Antereul lui Arvințe, Lupul nazâr, IV, 1841, nr. 16, p. 125—127.
Învățătura : locul ca atare nu dă minte; tilhari se găsesc și în lumea mare; înginfarea duce la pierzanie; consecințele nepriceperii și risipei; ale necinstei și egoismului.
Reproducere din Dacia literară, 1840, nr. 3—4, p. 209—210, 212—216, după volumul de curînd apărut al autorului în 1840, p. 14, 15, 34, 37—38, 39—40, 53—54.
4. DONICI (AL.) : Lupul și cucul, IV, 1841, nr. 26, p. 208.
Fabulă. Tema ei : există oameni — ca lupii — care nu-și pot înfrîna nicăieri apucăturile rele.
Reproducere din primul volum de fabule al autorului, p. 6—7.
5. DONICI, (AL.) : Racul, broasca și știuca, IV, (1841), nr. 26, p. 208. Fabulă (fără unire nu se face treabă).
Reproducere din volumul menționat, p. 26—27.
6. DONICI, (AL.) : Pismătarețul și șerpele, IV, 1841, nr. 28, p. 224.
Fabulă (vestejirea invidiosului).
Reproducere din volum, p. 49—50.
7. DONICI, (AL.) : Lupul și lupoșorul, IV, 1841, nr. 31, p. 241.
Motivul fabulei : importanța păstorului, adică a conducătorului.
Reproducere din volum, p. 18—19.
8. DONICI, A. : Lupul și șoaricul, V, 1842, nr. 31, p. 248.
Fabulă. Tema sa : hoțul de păgubaș. Cu o notă elogioasă a lui Bariț.
Reproducere din al doilea volum de fabule al autorului, apărut în 1842, p. 36—37.
9. DONICI, A. : Înfiițarea fabulii, V, 1842, nr. 33, p. 264.
Necesitatea tactului în exprimarea adevărului.
Reproducere din ultimul volum, p. 5—6.
10. DONICI, A. : Ursul la priseci, V, 1842, nr. 35, p. 273.
Fabulă. Motivul de bază : reaua rînduială existentă.
Reproducere din același volum, p. 19—20.
11. DONICI, A. : Fabulă. Fierul și argintul (Imitație), V, 1842, nr. 43, p. 344.
Învățătura : cel ce devine instrument lovește fără cruțare.
Reproducere de asemenea din volumul II, p. 40.
12. D(ONICI), A. : Căinile lătrînd, X, 1847, nr. 30, p. 247.
Fabulă (ciinele credincios poate fi exemplu pentru om).
A fost publicată și în Albina românească, XIX, 1847, nr. 63, p. 254 și în Curierul românesc, XIX, 1847, nr. 16, p. 63, de unde a reprodus-o Bariț.
13. DONICI, A. : Turma și cănele (Fabulă), XX, 1857, nr. 5, p. 20.
Apologia concordiei.
Reproducere.
14. DINICI, A. : Lupulu și motanulu, XXII, 1859, nr. 3, p. 23—24.
Fabulă. Morala : culegi ce-ai semănat.
Reproducere. A apărut pentru prima dată în volumul Fabule (II) al autorului, 1842, p. 7—8.
15. DONICI, A. ; NEGRUZZI, C. : Vieața prințului Antioh Cantemir, VII, 1844, nr. 87, p. 289—292; nr. 38, p. 297—301; nr. 39, p. 305—307.
Reproducerea prefeței la volumul Satire și alte poetice compuneri de prințul Antioh Cantemir (Traduse de ambii autori), Iași, 1844, p. XI—CCIX.

ANEXA V

N. Istrate

1. IESTRATE, NICOLAI : La... III, 1840, nr. 40, p. 320.
Odă iubitei.
2. IESTRATE, N. : Fabulă. Iepurii și purecile, III, 1840, nr. 47, p. 376.
Denunțarea egoismului.
3. IESTRATE, NICOLAI : Fabula. Cămila și furnica, III, 1840, nr. 49, p. 392.
Împotriva îngîmfării.
4. IESTRATE, N. : Mărturisire I, III, 1840, nr. 51, p. 407—408.
Tinguri religioase ieșite din nefericirea autorului.

5. IESTRATE, NICOLAI : Despărțirea, IV, 1841, nr. 4, p. 30—31.
Elegie, avînd ca temă despărțirea de iubită.
6. ISTRATE, N. : Cătră dănsa !, IV, 1841, nr. 22, p. 174—175.
Tema : infidelitatea iubitei. Cu o introducere a autorului, intitulată
La asesorul C... S...
7. ISTRATE, N. : Fabulă. Proșesul unei momițe, V, 1842, nr. 3, p. 22—23.
Împotriva felului cum se administra justiția.
Reproducere din Albina românească, XII, 1841, nr. 6, p. 22—23.
8. ISTRATE, N. : Un secret, V, 1842, nr. 4, p. 30—31.
Poezie lirică (erotică-elegiacă). Cu moto de Negruzzi.
La început, ecouri din Sburătorul lui Heliade.
9. (ISTRATE, N.) : Narrateur identique : Cucul, V, 1842, nr. 29, p. 232.
Versuri elegiace cu reflexe populare.
Reproducere — cu mici modificări — în Calendarul pentru români,
XII, 1853, p. 106—107 (sub semnătura autorului).
10. (ISTRATE, N.) : Narrateur identique : Cucul, V, 1842, nr. 29, p. 232.
Poezie lirică elegiacă.
11. (ISTRATE, N.) : Narrateur identique : Fabulă. Vulpea și ursul, VI, 1843, nr. 19,
p. 151.
Răzbunarea călcării cuvîntului dat.
Datată : „12 sept. 1842“.
12. ISTRATE, N. : Fabulă. Căinele și pisica. Dialog X, 1847, nr. 13, p. 107—108.
Poezia e precedată de o introducere a autorului, sub titlul În dialog,
referitoare la geneza ei.
Filipică împotriva omului, care nu cunoaște în acțiunile sale decît un
singur mobil : interesul.
La sfîrșit, denunțarea lingușirii.
13. ISTRATE, N. : Fabulă. Mînteș și norocul. Scenă din lume, X, 1847, nr. 18, p. 147.
Morală : mînteș e urgisită, de aceea mai bine un dram de noroc.
14. ISTRATE, N. : Satana și drăcimea. (Scenă din Iad), X, 1847, nr. 18, p. 148.
Versuri satirice împotriva egoismului dominator în lume.
Reproduse — cu modificări substanțiale, mai ales la sfîrșit — în Calen-
darul pentru români, XII, 1853, p. 107—109.
15. ISTRATE, N. : La o mumă, X, 1847, nr. 18, p. 148.
Poezie patriotică (?). La sfîrșit : „M... febr. 1847“.
16. (ISTRATE, N.) : Narrateur identique : Corespondențe între doi amorezi. Sau lim-
românească la anii 1822 și 1832, X, 1847, nr. 21, p. 168—170.
Satiră lingvistică împotriva abuzului de expresii slave și grecești, ur-
mată de un glosar al cuvintelor neînțelese.
Retipărire din Calendarul pentru poporul românesc, III, 1844, p. 92—96.
Se găsește și în Albina Românească, XVI, 1844, nr. 21, p. 82—84, la
foileton sub semnătura autorului.
În continuare, sub titlul Reflexii, o critică — pe marginea acestei sa-
tire — a exceselor lingvistice, datorită lui Bariț.
17. I(STRATE), N. : Păstrăvul; X, 1847, nr. 26, p. 212.
Versuri alegorice. La sfîrșit : „M... februarie 1847“.
Republicate, după Foaia în Lepturariul lui Pumnul, II, 1, p. 11—12.
18. I(STRATE) N. : Fabulă. Mielul și oaia, X, 1847, nr. 27, p. 224.
Datată „16 febr. 1847“. Motivul ei : cei buni sînt sacrificați.
19. ISTRATE, N. : Satana și miniștrii lui. Scenă din Iad, X, 1847, nr. 28, p. 231—232.
Versuri alegorico-satirice. Deși răul e stăpînit în lume, putem să fim cu
conștiința curată.
Poezia a fost reprodusă în Calendarul pentru români, XVII, 1858, p. 122—
125.
20. I(STRATE), N. : Fabulă. O scenă din Iad, X, 1847, nr. 33, p. 272.
Împotriva despotismului (Opera întunericului).
21. (ISTRATE, N.) : + : Un suspin, X, 1847, nr. 46, p. 376.
Critică social-morală, sfîrșind prin a propăvădui îngăduința.
Datată : „Iași, noemvrie 1847“.
Poezia a fost reprodusă cu oarecari modificări (în ultimele două strofe),
în Calendarul pentru români, XII, 1853, p. 105 și în Foaie, VI, 1853,
nr. 24, p. 184.

22. (ISTRATE, N.): + : Omul și pasirea, X, 1847, nr. 47, p. 383.
Fabulă. Învățătura ei : omul, cu toate că se lovește de atâtea ori în viață, nu învață de necazuri.
23. (ISTRATE, N.) + : Baba și Dracul, X, 1847, nr. 52, p. 420.
Satiră. Banul spală toate blăstămațiile din lume. Datată : „Decembrie 1847”.
Reproducere în Calendarul pentru români, XI, 1852, p. 105—106.
24. ISTRATE, N. : Anecdote. Poveste împlinită !, V 1842, nr. 8, p. 61—63.
Istorieară cu caracter alegoric, denunțând dominația banului.
25. (ISTRATE, N.) : Narrateur identique : Văduvile și paragraful (Anecdote), V, 1842, nr. 34, p. 265—267.
Povestire anecdotică-moralizatoare, cu puternice elemente sociale (ia apărarea săracilor).
26. (ISTRATE, N.) ++ : Mdițație pe ruinele cetății Neamțului, VI, 1843, nr. 49, p. 385—389.
Critica decăderii militare și sociale a moldovenilor. Cu un îndemn la sfârșit de redresare națională.
27. (ISTRATE, N.) ++ : Consultul, VIII, 1845, nr. 22, p. 178—179.
Satiră în proză împotriva medicilor, Trimisă din Moldova.
28. (ISTRATE, N.) + : Nici o faptă fără plată sau filosofia unui nefilosof, X, 1847, nr. 20, p. 157—162.
Povestire moralo-filozofică.
29. (ISTRATE, N.) + : ... din Iași : Suspinele unei matroane. Scoase din pugilarul unu : june eremit, X, 1847, nr. 31, p. 252—255; nr. 32, p. 261—264.
Poem alegoric în proză, de caracter patriotic (în sprijinul redresării Moldovei).
30. (ISTRATE, N. (?)) + : Fragmente dintr-o călătorie, X, 1847, nr. 46, p. 372—373.
Scurtă povestire de caracter hazliu pe marginea unei călătorii la biserica din Ocea, pentru a cerceta două icoane.
La sfârșit, descrierea unei hore sâțești, reproducând două strigături.
31. (ISTRATE, NICOLAU) : Mihul. O trăsătură din reșelul lui Ștefan cel Mare cu Mateiu Corvin, regele Ungariei. Dramă originală în trei acte, compusă de d-nul ... An 1850. În Iași, XV, 1852, nr. 47—48 (recte 48—49), p. 193—195; nr. 50—51, p. 201—204; XVI, 1853, nr. 1, p. 5—8; nr. 2, p. 13—16; nr. 3, p. 21—24; nr. 4, p. 29—32.
Reproducere după broșura apărută la Iași. Cu o notă favorabilă a redacției (Iacob Mureșianu), urmată de prefața autorului (tot la subsol).

ANEXA VI

V. Alecsandri

1. A(LECSANDRI), V. : Sora și hoțul, VII, 1844, nr. 20, p. 159—160.
Poezie de factură populară.
Reproducere din Propășirea, I, 1844, nr. 6, p. 48.
2. A(LECSANDRI), V. : Trei arcași sau altarul mănăstirii Putna. 6974, iulie 10, VIII, 1845, nr. 26, p. 212.
Legendă istorică.
Reproducere după Calendarul pentru poporul românesc, IV, 1845, p. 195—196.
3. (ALECSANDRI, V.) Un român : 15 maiu 1848, XI, 1848, nr. 19, p. 145.
Poezie patriotică. Ecoul adunării de la Blaj. A apărut și în Învățătorul poporului, I, 1848, nr. 2, p. 5.
4. ALECSANDRI, VASIL : Cătră români !, XI, 1848, nr. 21, p. 161.
Odă, cunoscută și sub titlul Deșteptarea României.
Reproducere după o foaie volantă. Cu indicația : „Februarie 1848”.
5. (ALECSANDRI, V.) Un român. Hora Ardealului, XI, 1848, nr. 24, p. 192.
Anticiparea Horei unirii din 1856.
6. ALECSANDRI, VASILE : Hora lui ... XII, 1849, nr. 12, p. 95.
Cu motive sociale și folclorice.
Reproducere — cu mici diferențe — după Calendarul pentru poporul românesc, II, 1843, p. 87—89.

7. A(ALECSANDRI), V. : Păsărica (Suvenire), XVII, 1854, nr. 12, p. 56.
Reproducere probabil din volumul Doine și lăcrămioare, (1853), p. 184—185.
8. (ALECSANDRI, V.) : Lăcrămioare, XVII, 1854, nr. 20, p. 100.
Reproducere din volumul menționat, p. 114—115.
9. A(ALECSANDRI), V. : Disrobirea Țiganilor, XVII, 1854, nr. 29, p. 160.
Cu indicația : „Iașii — 31 ianuarie 1843”. Reproducere din același volum p. 188—189.
10. A(ALECSANDRI), V. : Frumoasă copilă, XVII, 1854, nr. 29, p. 160.
Datată : „1844 — Borsec”. Reproducere din volumul menționat, p. 196—197.
11. A(ALECSANDRI), V. : Umbrei lui Nicu Ghica (din poez. lui...), XVII, 1854, nr. 38, p. 206—207.
Reproducere din volumul amintit, p. 218—221.
12. (ALECSANDRI, V.) : Visul, XVII, 1854, nr. 38, p. 207—208.
Reproducere din volumul menționat, p. 177—180.
13. (ALECSANDRI, V.) : Dorul româncii, XVII, 1854, nr. 38, p. 208.
Reproducere din volumul amintit, p. 74—76.
14. A(ALECSANDRI), V. : Anul 1855, XVIII, 1855, nr. 11, p. 56.
Reproducere din România literară, I, 1855, nr. 1, p. 11.
15. 1634 ALECSANDRI, V. : Marșul ostașilor români (...), XX, 1857, nr. 1, p. 4.
Cu o notă mai lungă a redacției relativ la geneza acestei poezii. Reproducere din Gazeta de Moldavia, XXVIII, (1857), nr. 3, supliment p. 11, sau din Concordia, I, (1857), nr. 10, p. 39—40.
16. ALECSANDRI, V. : Moldova în 1857, XX, 1857, nr. 3, p. 11—12.
Reproducere din Concordia, I, 1857, nr. 15, p. 59.
17. A(ALECSANDRI), V. : Margarita. Baladă, XXI, 1858, nr. 32, p. 209—210.
Cunoscută sub titlul Vis de poet.
Reproducere probabil din România literară, I, 1855, nr. 15, p. 187—188.
18. A(ALECSANDRI), V. : O noapte la Alhambra, XXI, 1858, nr. 35, p. 229—230.
Reproducere probabil din România literară, I, 1855, nr. 4, p. 54—56.
19. ALECSANDRI, V. : La poezii române (din rev. Rom.), XXV, 1862, nr. 12, p. 96.
Reproducere din Revista română, I, 1861, p. 769.
20. ALECSANDRI, V. : Cântecul ostașilor calareți, XXV, 1862, nr. 41, p. 324.
Poezie cunoscută și sub numele Marșul călărașilor.
Reproducere din Terenul român, II, 1862, nr. 33, p. 264.
21. ALECSANDRI, V. : Româncea, XXVI, 1863, nr. 18, p. 136.
Reproducere din Revista română, II, 1863, oct.—dec., p. 708.
Cu o notă a redacției Foi.
22. A(ALECSANDRI), V. : Călugărul și pistolul (Mănăstirea Pângărați), XIII, 1850, nr. 10, p. 77—78.
Fragment dintr-un jurnal de călătorie la Muntele Ceahlău.
Reproducere din Propășirea, 1844, nr. 1, p. 5—8.
23. ALECSANDRI, V. : Călătorii de la Baiona la Marsilia, XVIII, 1855, nr. 7, p. 33—36; nr. 8, p. 41—42; nr. 9—10, p. 49—51; nr. 11, p. 55—56.
Reproducerea celor trei capitole după România literară, I, 1855, nr. 1, p. 8—10; nr. 2, p. 16—22.
24. ALECSANDRI, V. : Soldanu Veteazul, XIV, 1851, nr. 7, p. 55—56.
Reproducere din Zimbrul, I, 1850, nr. 44, p. 173—174.
25. ALECSANDRI, V. : Literatură română, XV, 1852, nr. 3, p. 11—12.
Despre poezie și poezii moldoveni de la începutul secolului al XIX-lea.
Reproducere din Zimbrul, I, 1851, nr. 63, p. 249—250.
26. ALECSANDRI, V. : Poezia populară, XIV, 1851, nr. 6, p. 47.
Reproducerea poeziei Sora contrabandierului, sub titlul Cântecul Dominică. Sora lui Toader a Sălăriței. Cu o notă introductivă despre genurile poeziei populare și o notă de subsol, tot autorului, referitoare la contrabandiști.
Retipărire din Calendarul „Buciumului român”, I, 1851, p. 93—95 sau din Zimbrul, I, 1851, nr. 53, p. 210—211.

27. ALECSANDRI, V. : Miha copilulu, XVI, 1853, nr. 18, p. 135—136; nr. 19, p. 144; nr. 20, p. 151—152.
Reproducere din volumul *Balade adunate și îndreptate*, I, 1852, p. 60—72.
28. A(LECSANDRI, V.): Păunașul codrilor, XVI, 1853, nr. 30, p. 227—228.
Reproducere din volumul menționat, p. 53—55.
29. A(LECSANDRI), V. : Blestemul, XVI, 1853, nr. 34, p. 260.
Reproducere din volumul *amintit*, p. 7—8.
30. A(LECSANDRI), V. : Movila lui Burcel, XVI, 1853, nr. 37, p. 279—280.
Reproducere din aceeași operă, vol. II, 1853, p. 25—29.
31. (ALECSANDRI, V.) : Sărb sārāc, XVI, 1853, nr. 42, p. 321—322.
Reproducere fragmentară (numai prima parte din aceeași operă, vol. I, p. 46—49).
32. (ALECSANDRI, V.) : Inelul și nāframa, XVI, 1853, nr. 45, p. 341—342.
Reproducere din același volum, p. 56—59. La sfîrșit, mențiunea „din suma necesitate întărziată”. Se referă la publicarea poeziei sau la apariția Foii?
33. A(LECSANDRI), V. : Balaurul, XVI, 1853, nr. 46—47, p. 346.
Reproducere, de asemenea, din vol. I, p. 32—34.
34. ALECSANDRI, VASILE: Calaretiulu, XXV, 1862, nr. 40, p. 316.
La sfîrșit: „Din poesiele populare ale domnului Vasile Alecsandri”. Retipărire după *Țăranul român*, II, 1862, nr. 31, p. 247.
35. ALECSANDRI, VASILE: Horele românești (Din foiletonul *Zimbrului*), XIII, 1850, nr. 15, p. 119—120; nr. 16, p. 127—128.
Descrierea lōr — ele sînt o mărturie a latinității poporului român — redînd la sfîrșit textul mai multor hore din Moldova, II. Reproducere din *Zimbrul*, I, 1850, nr. 31, p. 121—124.
36. ALECSANDRI, V. : Poezia populară a romānilor, XVI, 1853, nr. 34, p. 260.
Reproducerea prefeței lui Alecsandri la volumul său de *Balade adunate și îndreptate*. . . Cu o scurtă introducere a redacției.
37. ALECSANDRI, V. : Dedicățiune, XXV, 1862, nr. 40, p. 311—312.
Reproducerea textuală a unei scrisori a autorului către Elena Cuza, prin care o anunță că-i dedică colecția sa de poezii populare. Urmează răspunsul acesteia. Cu mici reflecții din partea ambilor despre valoarea lor. Retipărire probabil după *Țăranul român*, II, 1862, nr. 31, p. 247.

ANEXA VII

G. Sion

1. SION, (G.)I. : Cerșitoarea, VII, 1844, nr. 2, p. 15—16.
Poezie cu tematică socială, Nebăgată în seamă de oameni, uitată de D-zeu, cerșitoarea sfîrșește prin a se sinucide.
2. (SION, G.)T. S. : 1844, iunie 22, Barba mea, VII, 1844, nr. 29, p. 231—232.
Poezie satirică (împotriva obiceiului de a se lua după aparențe). La sfîrșit : „De pe Slānic”.
Reproducere?
3. SION, I.(G) : La ea, VII, 1844, nr. 40, p. 320.
Poezie critică (îndoială în ce privește credința iubitei).
Probabil reproducere din volumul *Ciasurile de mulțemire*, Iași, 1844, p. 94—95.
4. SION, G. : Punga mea, VIII, 1845, nr. 3, p. 24.
Cîntec satiric (împotriva dominației banului).
Reprodus în *Bucovina*, II, 1849, nr. 39, p. 235.
5. SION, G. : Viitorul, VIII, 1845, nr. 11, p. 91—92.
Cîntec satiric. A fost socotit subversiv de către guvernul Moldovei, determinînd destituirea autorului din postul deținut în cancelaria ministerială din Iași.
6. SION, G. : Înserarea, VIII, 1845, nr. 42, p. 339—340.
Meditație cu tendințe optimiste.
A apărut și în *Albina românească*, XVII, 1845, nr. 78, p. 311—312.

7. SION, G.: Suvenirul, IX, 1846, nr. 1, p. 8.
Meditație elegiacă. Datată: „5 nov. 1845“.
8. SION, G.: Boeritul, IX, 1846, nr. 5, p. 39.
Satiră împotriva parvenitului.
9. SION, G.: Bunul creștin, IX, 1846, nr. 36, p. 287.
Satiră împotriva ipocritului.
A fost reprodusă în *Curierul românesc*, XVIII, 1846, nr. 89, p. 355—356.
10. SION, G.: Țigara mea, X, 1847, nr. 10, p. 84.
Versuri satirice (contra fumatului). Imitație după Béranger.
11. SION, G.: Cănele meu, X, 1847, nr. 29, p. 239—240.
Versuri satirice, denunțând imoralitatea.
12. SION, G.: Vrăjitoarea, XI, 1848, nr. 2, p. 16.
Năzuințele și idealurile personale ale poetului.
13. SION, G.: Părul meu albu, XI, 1848, nr. 18, p. 144.
Satiră cu prezanțe tendințe sociale.
Reproducere după Albina românească, XX, 1848, nr. 13, p. 49—50.
14. SION, G.: Norocul, XI, 1848, nr. 19, p. 152.
Satiră (pentru sinceritate și adevăr, chiar cu riscul dezavantajelor).
Reprodusă cu mici modificări în *Foaie*, XXI, 1858, nr. 20, p. 116.
15. SION, (G): La muza mea, XI, 1848, nr. 24, p. 192.
Satiră. Poetul să evite subiectele care-i aduc inamiciții.
16. S(ION), G.: Unui prieten, 1844, (oct. 22), XII, 1849, nr. 1, p. 7—8.
Elegie, cu motive social-politice (cuvinte de mângiere pentru un exilat politic). Cu diferențe substanțiale față de versiunea publicată în volumul *Ciasurile de mulțemie*, 1844, p. 112—113.
17. S(ION), G.: Censorul meu, XII, 1849, nr. 5, p. 40.
Satiră împotriva censurei. Poartă data „10 nov. 1845“.
A fost publicată și în *Bucovina*, II, 1849, nr. 4, p. 21—22.
18. SION, G.: La moartea lui Petru Cazimir, XIII, 1850, nr. 13, p. 104.
Versuri funerare.
Reproducere din *Zimbrul*, I, 1850, nr. 24, p. 93. Cu o notă a redacției Foi.
19. SION, G.: Roza, XIV, 1851, nr. 8, p. 63—64.
Versuri erotico-satirice.
Reproducere probabil din *Zimbrul*, I, 1851, nr. 56, p. 221.
20. SION, G.: Limba românească, XVIII, 1855, nr. 12, p. 63—64.
Apologia limbii materne.
A apărut în același timp în *România literară*, 1855, nr. 11, p. 139—140.
Retipărită din nou în *Foaia*, XXIII, 1860, nr. 32, p. 248.
21. SION, G.: Urra (în 4 septembrie 1854), XVII, 1854, nr. 45, p. 243—244.
Poezie patiotico-politică.
22. SION, G.: La maiorul G. Filipescu, XIX, 1856, nr. 22, p. 88.
Odă cu o scurtă scrisoare, la sfârșit, a lui G. Filipescu, către poetul moldovean.
Reproducere din *Steaua Dunării*, II, 1856, nr. 26, p. 104.
23. SION, G.: Boala mea, XXI, 1858, nr. 1—2, p. 8.
Versuri satirice (ironizarea literaților lipsiți de talent).
Reproducere din volumul de poezii al autorului, apărut în 1857, p. 270—273.
24. SION GHEORGHE: Censorulu meu. Iașii, 1845, XXI, 1858, nr. 19, p. 108.
Satiră la adresa cenzurii din epoca Regulamentului.
Reeditare modificată a celei tipărite în *Foaia* din 1849, nr. 5, p. 40.
Reproducere din volumul menționat, p. 7—9.
25. SION, GHEORGHE: Punga mea, XXI, 1858, nr. 21, p. 123—124.
Satiră. Poezie diferită de aceea cu titlu asemănător, datorată tot lui Sion, publicată în *Foaia*, VIII, 1845, nr. 3, p. 24.
Reproducere din volumul amintit, p. 29—31.
26. SION, GHEORGHE: Urangutanulu, XXI, 1858, nr. 30, p. 194.
Versuri satirice.
Reproducere din același volum, p. 116—119.

27. SION, GHEORGHE: Zefirulu, XXI, 1858, nr. 31, p. 202.
Cîntec.
Reproducere din volum, p. 14—15.
28. (SION, G.): Zi'ntăi aprilu, XXII, 1859, nr. 2, p. 15—16.
Versuri satirice.
Reproducere din volum, p. 51—54.
29. (SION, G. (?)): Fantasma (din „Revista Carp”), XXIII, 1860, nr. 11, p. 88.
Poezie alegorico-filozofică.
Reproducere din Revista Carpaților. I, 1860, 1 ian. p. 58—59.
30. (SION, G.): Canteculu romanului, XXIII, 1860, nr. 25, p. 192.
Apologia unirii Țărilor Române.
Reproducere din Revista Carpaților, I, 1860, 1 ian., p. 287—288.
31. SION, G.: Un curcan. Novelă din Moldova, VIII, 145, nr. 39, p. 311—313.
Satiră împotriva corupției administrației. Cu o notă hazlie a redacției (aluzie la cenzură).
32. SION, G.: Noi de noi, IX, 1846, nr. 38, p. 297—298.
Satirizarea lipsei de înțelegere față de noile vremuri și comandamentele lor înaintate.
33. SION, G.: Târgul-Ocnei, X, 1847, nr. 12, p. 93—95.
Reportaj literar despre această localitate.
34. SION, G.: Peregrinagiu la Neamțu, XVIII, 1855, nr. 40, p. 220—223; nr. 41, p. 227—228.
Impresii de călătorie, împreunate cu considerații social-economice și politice. După citeva observații despre metocul mănăstirii (de la Timișești), fabrica de postav a lui Kogălniceanu și așezmintele mai importante din Tîrgu-Neamț, o prezentare critică a situației Mănăstirii Neamțului, militînd pentru îmbunătățirea și modernizarea ei. La sfîrșit pe lingă indicații despre viața și situația diferitelor sale anexe, informații cu privire la noul stareț Dionisie Romano și la călugărul cărturar Varlam Bărănescu.
35. SION, G.: Suvenire de călătorie în Basarabia mazinale de Bucuresci, Romanov et Comp. 1857, XXII, 1859, nr. 30, p. 231—235; nr. 31, p. 240—242; nr. 32, p. 247—248; nr. 33, p. 256—258; nr. 34, p. 263—265; nr. 35, p. 271—274; nr. 36, p. 281—283; nr. 37, p. 289—291; nr. 38, p. 295—297.
Cu o scurtă introducere și o tablă de materii, la început, a acestei opere. Reproducere fragmentară.
36. SION, G.: Un răspunsu cătu doă, XVIII, 1855, nr. 30, p. 170—171.
Polemică cu Kogălniceanu și Asachi în chestiuni personale.
37. SION, G.: Erori în stele, XVIII, 1855, nr. 49, p. 275—276.
Împotriva insinuărilor articolului Unu tătaru în literatura din Steaua Dunării, I, 1855, nr. 12, p. 48.

R É S U M É

Située au centre de l'espace géographique de la Roumanie, la ville de Braşov, puissant foyer des anciennes traditions culturelles roumaines au long de son développement historique a été en permanents liaisons économiques, politiques et culturelles avec la Valachie et la Moldavie, attestant par cela l'unité nationale du peuple roumain.

En 1838, à l'initiative de George Bariţiu on a créé à Braşov „Gazeta de Transilvania“, le premier journal politique des Roumains de Transylvanie et son supplément „Foaie pentru minte, inimă şi literatură“. Ces publications s'adressant aux Roumains, on été très répandues sur tout le territoire habité par des Roumains et jouissaient d'une riche collaboration de la part des écrivains et des poètes des trois pays roumanis: la Transylvanie, la Valachie, la Moldavie.

En ce qui concerne la diffusion de la publication „Foaie pentru minte, inimă şi literatură“ en Moldavie, dès la première année de son apparition, le nombre des abonnés était 78, en augmentant en 1842 à 149, et les années prochaines à quelques cents.

À propos de la collaboration des écrivains et des poètes de Moldavie à ce périodique dont l'existence se place entre 1838—1865 on peut distinguer deux périodes :

— la première (1838—1848) qui contient des productions littéraires de G. Asachi, C. Negruzzi, M. Kogălniceanu, Al. Donici, N. Istrate, G. Sion et de V. Alecsandri — un poète très connu à l'époque.

— la deuxième période (1848—1865) est caractérisée par la participation plus intense des créateurs de Moldavie à cette revue de Braşov, grâce au fait que, pendant l'année révolutionnaire de 1848 beaucoup d'entre eux ont séjourné quelque temps à Braşov dans l'intimité de G. Bariţiu, I. Mureşianu, A. Mureşianu etc., chefs et collaborateurs des périodiques de Braşov.

À cette occasion V. Alecsandri publie dans les pages de la revue littéraire sous la signature „Un Roumain“, la poésie d'inspiration patriotique „15 Mai 1848“ ainsi que „Hora Ardealului“ la première variante de la célèbre „Hora Unirii“. Voilà comment la revue de Braşov reflète dans ses pages la littérature de Moldavie avec tout ce qu'elle avait de plus significatif.

Toujours dans la deuxième période les productions littéraires des écrivains et des poètes de Moldavie apparaissent presque dans chaque nombre de la revue de Braşov. À part les anciens collaborateurs on ren-

En diffusant entre 1838—1865 la littérature de Moldavie, la publication „Foaie pentru minte, inimă şi literatură“ comme le plus important périodique littéraire de Transylvanie de ces temps a la mérite d'avoir fait connue la pensée et les sentiments de la Moldavie dans tous les territoires roumains, constituant pour nos temps le témoignage de l'unité nationale et d'une importante source documentaire pour l'histoire de la littérature roumaine.